

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, IV. Egyetem-utca 4. sz.

Utmutató a jelentések szerkesztéséhez.

2. Btk. 177. §.

Irtó: dr. Kármán Elemér, nagyváradi kir. ügyész.

MÁSODIK CZIKK.

1. Hatóság elleni erőszak.

Btk. 103-108. §.

(Pólytatás.)

1. Az elkövetés helye, az alkalom, a midőn elkövetett: milyen eljárásban volt a sértett hatósági tag vagy közeg?

2. Milyen hatóságának tagja vagy közega a sértett fél? Állami, törvényhatósági, vagy községi alkalmazásban, vagy katonai szolgálatban áll-e? Községi rendőr, éjjeli őr, asztos, erdőőr, folyamőr, gátőr, vadőr kinnek a szolgálatában áll és esküt tette-e? Ha esküt tett, azt az esküt mikor és hol tette le?

3. Mi volt az az erőszak, a mit a gyanúsított elkövetett? Akadályozta-e a sértettet eljárásában? vagy:

4. Milyen szóval vagy tettel fenyegette a sértettet a gyanúsított? Milyen eszköz volt a kezében?

5. Oly mérvű volt-e az erőszak vagy fenyegetés, hogy a sértettnak abban kellett-e hagyni a hivatalos eljárását s ténylog abban hagyta-e?

6. Hogyan bántalmazta a gyanúsított a sértettet: megütötte-e, rángatta vagy dulakodott vele, milyen eszközzel?

7. Okozott-e a gyanúsított sértetten testi sérülést? Ha igen: a XI. cselekmény felsorolt pontok veandők figyelembe.

2. Magánosok elleni erőszak.

1. Btk. 175., 176. §§.

1. Kik voltak annak a csoportnak a tagjai, a kik a büncselekményt elkövetették?

2. Hová hatoltak be? A ház, lakás, udvar, kert, a hova behatoltak, be volt-e kerítve, s ha igen, hogyan jutottak be a tettesek?

3. A tettesek megrongálták-e vagy megsemmisítették-e valamit? különösen az ajtót, kaput stb. a melyen át behatoltak.

4. Ha vagyonrongálás is elkövetett, mi és mennyi a kár? s kívánja-e a rongálás miatt a sértett a tettesek megbüntetését?

1. Kik vettek részt a valamely munkaadó vagy munkavezető elleni csoportosulásban? Kik azok, a kik erőszakot követtek el? Kik azok, a kik csak a csoportosulásban vettek részt?

2. Milyen erőszak használtatott? Milyen fenyegetés? (A kifejezések felemlítendőek.)

3. Ki követelt el bántalmazást és miben állott ez a bántalmazás? (Ütlegelés, elhuzarolásu munka színhelyéről.)

4. Ki hívta fel a munkásokat a munka elhagyására? Elhagyták-e a munkát?

3. Vallás elleni büncselekmények.

Btk. 190., 191. §§.

1. Milyen kifejezések, vagy mozdulatok, cselekmények voltak azok, a melyekkel a gyanúsított az istent vagy a vallási tisztelet tárgyát (szentség, oltár, papi öltöny, misemondó köpeny stb.) gyalázta?

2. Milyen helyiségben történt az? Templomban, annak mely részében, vagy templomon kívül? Milyen vallás-felkezeset templomában?

3. Tartott-e akkor isteni tisztelet vagy más vallás, cselekmény (szeketés, keresztelés, temetés, stb.) s abban kellett-e azt hagyni a cselekmény folytán?

4. Milyen tárgyat gyalázott a gyanúsított?

5. Hányan voltak a cselekmény elkövetéskor jelen? Kik azok? A jelen voltak meghotránkoztak-e a tetten, s milyen kifejezést adtak meghotránkozásuknak (korholták vagy elhívoltatták a gyanúsítottat)?

4. Házi jog megsértése.

Btk. 199.

1. Ki követte el a cselekményt? Állami megyei, városi vagy községi szolgálatban áll-e a gyanúsított? Tette hivatali esküt vagy sem?

2. Mit ud elő a gyanúsított arra nézve, hogy miért hatolt be a sértett lakásába vagy egyéb helyiségbe? Volt-e arra nézve törvényes határozat hirtokában, volt megkeresés más hatóságtól, volt-e meghagyása valamely felsőbb hatóságtól?

3. Kihez hatolt be a gyanúsított? Tulajdonosa, bér-

Első magyar vill. erőre berend. hangszer-gyár honvédség, valamint a m. kir. csendőrség szerződött szállítója és a Ludovika Akadémia házi hangszerkészítője, az Oroska és a szabádmászott Rákóczi tárogató feltalálója Budapest, Lánoshíd-utca 5. Gyár: Öntőház-utca 2.

Ajánlja saját gyárában készült összes vonós és fuvó hangszereit és alkatrészeket, Harmonikák erős elpusztíthatatlan hangokkal. Az összes hangszerek javítása olcsón szakdolgozottnak. Arjegyzék minden hangszerről külön küldetik. **Magyarország legnagyobb vonós és fuvós hangszerek gyára.**

STOWASSER JÁNOS

oszásvári és királyi udvari szállító, a cs. és kir. közös hadsereg, a m. kir.

lője-e a sértett a lakásnak, vagy a tulajdonos illetve bérlő megbízottja-e? s mily helyiségbe hatolt be a gyanúsított (lakás, bekerített udvar, bekerített kert, üzlet, korcsma,) összeköttetésben van-e az a lakással vagy üzlethelyiséggel s ha igen, milyen módon?

4. Milyen módon hatolt be? nyitott kapun, ajtón, csukott ajtón, bemászva, erőszakkal-e betörés útján vagy épen hamis kulccsal?

5. Mit tett a behatolás után a gyanúsított? Házkutatást tartott-e, elvitt-e valamit onnan?

6. Tiltakozott-e a sértett a behatolás ellen? ha igen, milyen szavakat használt?

5. Pénzhamisítás.

Btk. 203—207. §. Bn. 39—42. §

1. a) Ki készítette a hamis pénzt?

b) Vannak-e olyanok, a kik reábirta a hamisítót, hogy részükre hamis pénzt készítsen? Magyar honos vagy külföldi-e, az illető, ha külföldi, milyen állam honosa?

c) Ki hozta forgalomba a hamis vagy hamisított pénzt? Ugyanazok, a kik készítették, vagy mások?

d) Vannak-e olyanok, a kik hamis vagy hamisított pénzt a hamisítótól vagy a forgalomba hozóktól további forgalomba hozatal végett átvettek vagy megszereztek s ik ezek?

e) Vannak-e olyanok a kik csak a szövetségben vettek részt? Mire szövetkeztek? Adtak-e össze pénzt e célra s milyen előkészületeket tettek ezek?

2. Milyen pénznemek: papírpénzek, bankjegy, arany- ezüst- nikkell- rézpénz, részvény, részvényszelvény, kamatozó papir, sorsjegy, kötvény lett hamisítva, milyen állam, község, társulat vagy szövetség bocsátotta azt ki?

3. Ha nem a hamisító állította elő a hamis pénzt vagy a 2. pontban megjelölt értékeket, csa meghamisította azokat, mit hamisított meg bennük?

4. Milyen eszközökkel, milyen módon hamisította meg? hol találtattak meg ezek az eszközök? kinek a hirtokában: ki szerezte be azokat, s hol szerezte be, vásárolta vagy kapta? A kitől ez eszközök beszerezettek, tudta-e, hogy azok milyen célra fognak használtatni?

Teljesen befejeztetett-e a hamisítás, jól sikerültek-e az utánzatok? vagy könnyen felismerhetők voltak-e, hogy hamisak? Sok esetben a pénz nem található meg, de erre nézve a gyanúsított és a tanúk kikérdezendők.

6. Hol és kinek adták át hamis pénzek? milyen üzletben, hivatalban, pénztárban értékesítették azokat? a kik átvették, kinek adták tovább?

(Ritka esetben fog sikerülni, de nincs kizárva, hogy reá lehet jutni, hogy ki nek a kezén mentek át a hamis pénzek: különösen lehetséges az, hogy ha több ember kezén találnak hamis pénzt s kitudható, hogy hol szereztek, reájutunk egy közös forrására).

7. A ki átvette a hamis pénzt, s tovább adta, tudta-e hogy hamis? Hol, kinek és hogyan adta tovább?

6. Szeméreni elleni bűncselekmények.

A) Erőszakos nemi közösülés.

Btk. 232

A sértett nő kora (születési nap megjelölésével) férjes-e vagy hajadon? ha kiskoru (24 éven alóli és hajadon) ki az atyja, anyja, gyámja, gondnoka, és élnek-e ezek? hol laknak?

2. Milyen erőszakot fejtett ki a gyanúsított, lefogta-e, lekötötte-e a nőt? vagy mivel fenyegette a sértettet? volt-e nála kés, fegyver, bot stb. Ezzel szemben védekezett-e a sértett, kiabált-e? Ha kiabált, hallhatta-e valaki a közelben, hallotta-e valaki?

3. Milyen helyen történt az eset? Szoba, konyha, istálló, szabadhely, erdő mező? Ha házbán történt, volt-e a többi helyiségben, a szomszédban valaki? Ha kinn a szabadban, járnak-e s jártak-e akkor arra emberek?

4. Nem volt-e a nő álomban, ittas, nem-e keverték valamit az italába: nem-e hülye, hárgyu vagy elmebeteg-e a nő?

5. Egyesítették-e a nemi részek? Felemelte-e a férfi a nő ruháját, kivette-e nemző részét, érintette-e nemi részével a nő nemi szervét? Hogyan volt öltözve a nő, s hogyan a férfi?

6. Mutatkozik-e a nő nemi részén sérülés, betegség? Találni-e a nő testének egyéb részén, vagy a férfi testén karczolat, ütést, harapást, a dulakodás egyéb nyomait?

7. Ha a nőn sérülés vagy betegség észleltetett, milyen hosszú annak a gyógytartama?

8. Nem rokona, gyámja, gondnoka, tanítója, orvosa, vagy más módon gondviselője (caeléd, dajka,) a gyanúsított a sértettnék?

Ezenkívül a

B) Szemérem elleni erőszaknál:

Btk. 233. §

Milyen fajtalan cselekedetet követett el a gyanúsított a sértett ellen?

C) Megfertőzésnél:

Btk. 236. §.

1. Tisztességes nő-e a sértett?

2. Beleegyezett-e a közösülésbe?

3. Tudta-e a gyanúsított s ha igen honnan, hogy a sértett hány éves? Olyan-e a sértett külseje, növése, hogy a gyanúsított gondolhatta, hogy még nincs 14 éves?

4. Sértett születési anyakönyvi kivonata lehetőleg beszerezendő.

D) Szemérem elleni vétségnél:

Btk. 249. §.

1. Milyen cselekményt (kézmozdulat, illetlen testmozdulat, saját nemi részének megmeztelenítése, másénak

A legjobb órák,

legzölldabb ékszeresek, egyszerűtől a legdrágábbig, egy készpénz, mint részletfizetésére 10 évi jótállás mellett kaphatók

BRAUSWETTER JÁNOS

művészeti Szegeden.

Javítások 5 évi jótállás mellett.

Arjegyzék ingyen!

megfogása, illetlen s trágár beszéd stb.) követett el a gyanúsított?

2. Hol követte el? (utcza, téren, korcsmában, más gyülekezés alkalmával.)

3. Hányan, esetleg hány főből álló csoport jelenlétében? Megbotránkoztak-e a cselekmény tanui s kifejezést adtak-e megbotránkozásuknak s ha igen, mily szavakkal?

7. Rágalmazás és becsületsértés.

Btk. 258—277. §.

1. Melyek azok a kifejezések szószerint, a melyeket a gyanúsított használt? Minden tanu vallomása szószerint veendő fel, még ha ellentmondás, vagy különböző is egymástól.

2. Milyen cselekményt követett el a gyanúsított, a melylyel a sértettet gyalázta? (kézmozdulat, ütés lökés stb.)

3. Ki a sértett? Magánegyén, közhivatalnok, valamely hatóság vagy hivatalos testület, avagy a katonaság tagja-e? Él-e vagy már meghalt-e? Egyes egyén e vagy testület: község, szövetkezet stb.

4. Kívánja-e a sértett a gyanúsított megbüntetését?

5. Mikor követtetett el a cselekmény? Ha a sértett az elkövetéskor nem volt jelen, hanem csak mások adták értéskére, mikor jutott tudomására, hogy ellene rágalmazás vagy becsületsértés követtetett el?

6. Kik hallották, illetve tettelegesen becsületsértés esetén kik látták a cselekmény elkövetését? Hányan hallották azt? Mindannyian felirandók.

7. Ha levélben írta a gyanúsított a sértő vagy rágalmazó kifejezéseket, a levél őrizetbe veendő és a jelentéshez mellékelendő: kivel küldte azt el? Elismeri-e a kézírását? Ha nem, tőle több sorból álló próba-írás veendő, a melyben a levél szavai közül több előfordul, más szövegben s más sorrendben s ez is a jelentéshez csatolandó.

8. Gyilkosság, szándékos emberölés és halált okozó súlyos testi sértés.

Btk. 278., 279., 281., 306—309. §.

1. A gyanúsított személyi adatain kívül megjelölendő, hogy milyen rokoní viszonyban állott az elhalttal? (különösen, ha szülejét, nagyszülejét, törvénytelen anyját vagy apját, házasátársát ölte meg).

2. Mikor követte el a cselekményt s mikor halt meg az elhalt? Mennyi idő telt el a bántalmazás és a halál között?

3. Ki látta meg a hullát s abban a helyzetben találta-e meg, a melyben a járőr megtekintette? Milyen helyzetben volt az s milyen következtetéseket vont le a járőr a hulla fekvéséből s a helyszínen talált nyomokból és egyéb körülményekből.

4. Ölési szándéka volt-e a gyanúsítottnak? Említette-e,

hogy a sértettet bántalmazza vagy megöli? Ha igen, mikor, kik előtt, milyen okot adott elő? Volt-e közöttük ellenségeskedés, czivódás, korcsmai összetűzés, per, féltékenység, más által való reábirás? stb.

5. Milyen eszközt használt a gyanúsított? Hol szerezte? Mikor szerezte? Miért szerezte?

Különösen:

a) Bot, kapa, kasza, fejsze s hasonló házi eszköznél: kié az illető eszköz? miért volt a gyanúsítottnál a bűncselekmény elkövetésekor?

b) Fegyvernél: a fegyver neme megjelölendő s leirandó:

c) Mérgezésnél: hogyan jutott a mérleghez? Miben adta be a sértettnek? mely eledelt vett még magáboz a sértett a halálát megelőző 48 óran? Hol van a hányardék s ürülék s megőrizhető volt-e?

6. Hol követtetett el a cselekmény? Hogyan s mi okból jutott oda a gyanúsított (leszállás stb.) és a sértett?

7. Ha a cselekményt korcsmai verekedés vagy összetűzés előzte meg: ki kezdte azt s hogyan folyt le? Mennyi bort ivott a gyanúsított, a sértett s bányadmagával itta azt? Mennyit fizetett s milyen áru és minőségű bort ivott?

8. Ha a sértett nem rögtön halt el, történt-e sürgős kihallgatása iránt intézkedés s a igen, mely hatóság által hallgattatott ki?

9. Hogyan hajtotta végre a gyanúsított a cselekményt mutatkozik-e és miben a cselekmény elkövetése alkalmával nyugodt megfontolás, előre kiszámított terv, hidegvérűség vagy kegyetlenség? Mit tett a gyanúsított a cselekmény elkövetése után? Haza ment? Kinek mit mondott, mit tett az áldozattal, mit tett a bűnjellel? (vért lemosta, elrejtette az ölő-eszközt stb.)

10. Kinek állott érdekében a cselekmény elkövetése? A tettesnek vagy másnak? Ha másnak is, reá birta-e az a tettest, vagy segítette-e a tett kivitelében s mivel? Adott-e eszközt neki, tanácsot, utbaigazítást?

9. Magzatelhajtás.

Btk. 285—286. §.

1. Mikor, kitől esett az anya teherbe, hányadik hónapban volt teherben a magzat elhajtásának idején? Házasságban él-e? Férjével mikor esküdött meg s vele él-e?

2. Miért akarta a magzatot elbajtani? (szégyentől való félelem, nyomor stb.)

3. Ki hajtotta el a magzatot, az anya-e vagy más s milyen módon? (szerek beadása, kenés vagy nyomkodás, műtét.) Milyen szerrel, eszközzel? Szokás-e az illető vidéken az illető szer használata s mi annak a szernek a népies neve? Az illető szer, ha lehet előkerítendő.

4. Hova lett a magzat? Ki távolította el és hogyan?

5. Az anya orvosilag megvizsgáltatandó a községi előljáróság által. Ennek költségeit a bűnvádi nyomozási

Ha fáj a feje

ne tétovázzék, hanem használjon azonnal

Beretvás-pastillát

mely 10 perc alatt a legmakacsabb migránt és fejfájást elmulasztja. — Ára K 1.20. — Kapható minden gyógyszertárban. Készíti Beretvás Tamás gyógyszerész Kispesten. Orvosok által ajánlva. Három doboznál ingy. postai szállítás.

átalányból a főszolgabíró fizeti az előjáróság által kiállítandó költségjegyzék alapján (137.000/1902. belügymin. rendelet).

6. Mennyit fizetett az anya, ha magzatát más által bajtatta el, ennek az egyénnek?
7. Beleegyezett-e az anya a magzatelhajtásba?
8. Ha a magzat meg volt található, az abszolút alkoholban megőrizendő s beküldendő. Ennek költségeire ugyanaz áll, mint az 5. sz. alattiban.

10. Gyermekelérés.

1904. 284 §.

1. Az emberöltésre vonatkozó pontokban körülményes kérdések ill. is figyelembe vevendők, különösen pedig a szülés és az elkövetés módja.
Ezenkívül:
2. Megkezdődtek-e már a szülési fájdalmak? Vagy a szülés után követeltetett-e el az ölés? Mennyi időre a szülés után?
3. Törvényszerűségben élt-e az anya, ki volt és mikor esküdt meg?
4. Hogy a magzat élt-e, mikor világra jött, ezt az orvosok állapítják meg az u. n. tüdőpróba útján. De a járó az anyját vagy a más jelenváltat kérlelőző ki arra, hogy az újszülött mirárárt hallotta-e? (Végo köv.)

Egyik bajtára a másikat igyekezett felülmúlni, a minék eredményeképen az őrs a legjobbakk közé tartozott. Valamelyik vasárnap reggelén, körülbelül hét óra tájban, egy paraszt berontott a laktanyába és lélekesen kadva beszéli, hogy a templomba vezető uton, az R-i erdőben H. erdész meglőtt halotttestére bukkant. Az őrsparancsnok azonnal kivezényelte az összes legénységet, megparancsolta, hogy én az orvossal, a községi előjáróval és néhány községi esküdttel a helyszínre utána menjek, míg ő két csendőrrrel, kik már utra készen voltak, a büntény színhelyére sietett. Midőn később a községi előjáróval, a járásorvossal és a két esküdttel az R-i erdőbe jutottam, ott láttam az erdészt átlőtt mellel a földön feküdni. Az orvos már csak a beállott halált konstataálhatta. Együttal a helyszíni szemle után megállapította, hogy véletlenség vagy öngyilkosság ki van zárva és csakis büntény foroghat fenn.

Az őrsparancsnok azonnal egy rövid jelentést írt és elküldte azt kerékpáron a községi küldőnözvezel az illetékes járásbírósnak. Nekem pedig azt a parancsot adta, hogy a szomszédos őrsöket tudósítsam és a tettes kinyomozásánál való együttműködésre felkérjem.

Midőn megbízatásomnak eleget téve visszatértem, őrsparancsnokom az amateur-fényképezés révén ismert néptanítóval a büntény színhelyét minden oldalról lefényképeztette. A helyszín megközelítése a lakosságnak meg lett tiltva és a csendőrök nyom után kutattak, melyet a tettes esetleg maga után hagyhatott. Azonban sem a harasztban, sem a fűben vagy mohában egyetlen nyomra vezető adatot sem leltek.

Dél előtt tíz óra tájban öt csendőr jött a két szomszédos őrsről és ezek is részt vettek a puhatólás és kutatásban.

Fél tizenegy óra tájban megjelent a bírósági bizottság, mely dr. Z. bíró, dr. J. járásorvos és egy irnokból állott, melynek az őrsparancsnok jelentést tett észleleteiről és intézkedéseiről.

A járásorvos megvizsgálta a tetemet és konstataálta, hogy az erdész előlőtt lett meglőve. A golyó két cm-nyire a sziv alatt hatolt be, átfurta a testet és a 3. és 4-ik borda között kijött. A hulla fekvése után ítélve, a halál azonnal bekövetkezett. Mivel a hullán külérőszaknak, rablásnak vagy más előlőnek semmiféle nyoma nem volt, a bíró elrendelte annak a halottasházba való szállítását. Előbb azonban még egyszer pontos leírást készített a helyszínről és a halott fekvéséről és ismételtén felkutatatta a helyet, nyomokat keresve, de hiába. Délután két óra tájban átvitték a halottat és a bizottság elkísérte, hogy egyrészt a boncolást elintézzze és másrészt, hogy a helységben a puhatólást és nyomozást folytassa.

Hivatásbéli gyér ismereteimmel minden intézkedést helyesen találtam; csak egy dolog nem tetszett nekem, hogy t. i. mindig csak a helyszínen és a közvetlen mellette levő környezetben kutattak.

Midőn a bizottság szomorú kötelességét végezve, elhagyta a hullával a helyszínt, szándékosan visszamaradtam és beszédbe ereszkedtem a történetek illetőleg az ott nézőként szereplő egyik községi előjárósági taggal. Az előjárósági tagot, a ki nagy kedvelője volt a vadászatnak, megkérdeztem, hogy mily messzire hord egy vontesővő, egy sima csővű és végül egy primitív orrvadászpuska; illetőleg, hogy az ilyen fegyverekből

**ÉRDEKES-
NYOMOZÁSOK.**

Az első alkör.

Írta: Flák

Próbacsendőri elméleti kiképzéstől való után a gyakorlati szolgálat elvégzésénél az előjáróval a négy fővel rendezett M-I órára osztattam be. Őrsparancsnokom idősebb ember volt, ki már 12 év óta szolgált a testületben. Helyettese hat évi csendőrségi szolgálatra tekintettel vissza, a huzamdíkt csendőr pedig éppen eleget tett elvált szolgálati kötelezettségének. A három bajtára ügyes, kötelességtudó és igyekező ember volt, kik különösen a közbiztonsági szolgálatban a legfontosabb példával jártak elől. Mindgyik azon igyekezett, hogy a legjobb eredményt elérje és beemillottbeli kötelességének tartotta a legbonyolultabb esetekre is világosságot deríteni, vagy a még olyan körülményes gondolatot is ki nyomozni és az igazságszolgáltatásnak átadni.

ÉLELMISZEREKET legújabbosakban szállítunk. **BECK LIPOT és FIA és WEISZ NORBERT** cég. BUDAPEST, II. SZENAFER 1. SZÁM. Szállítja az összes élelmiszereket a m. kir. csendőrség és a cs. és kir. hadsereg részére. Készletes felvilágosítást készséggel nyújtunk.

Fiúk.

Leányok.

A pankotal cigány-iskola.

kilőtt lövedék mily távolságról képes az emberi testen áthatolni.

A nagyon intelligensnek látszó ember feltűnő biztonságossággal válaszolt kérdéseimre és feleleteinek helyességét a különböző löfegyverekkel elért vadászati eredményekkel igazolta.

Most tovább kutattam, hogy lehetett-e az erdésznek olyan ellensége, ki erre az iszonyu bosszura képes volt. Az előljárásági tag határozottan tagadta feltevésemet. Inkább — azt gondolta ő — birtelen találkozhatott az erdész valami orvvadászzal, ki, hogy magát megmentse, fegyverét vette használatba.

Ezen a véleményen voltam én is. De arra gondoltam, hogy egy orvvadász csak valami egyszerű fegyverrel lehetett felszerelve; talán előltöltő puskája volt és azért elhatároztam, hogy nemcsak a közvetlen környezetben, hanem távolabb is fogok esetleges nyomok után kutatni. Elhatározásomat közöltem az előljárásági taggal és kértem egyszerűsággal, hogy ez ügyben nyújtsa segítségét.

A halott fekvőhelyétől azon irányban, honnan a lövésnek jönnie kellett, kezdtünk keresgélni. A legigénytelenebb dolog sem került el figyelmünket. Már-már feladtuk a reményt, hogy valamit találunk, mivel már vagy 50 lépésnyire voltunk a hulla fekvőhelyétől, a midőn a mohában egy darab feketés, részben zseiros, részben kormos és szagatottszerű, összehajtogatott papirost pillantottam meg.

Megmutattam a talált tárgyat az előljárásági tagnak, a ki abban olyan papírojtásra ismert, a melyet az előltöltő fegyvereket használó vadászok szoknak a löpor és a sörétek, illetőleg a golyó közé tenni.

A legnagyobb vigyázattal kibontottam a kis tekercset és elismertem a papirost. Az első pillanatban rájöttünk, hogy az egy írott levélpapírról lett letéve. A következő, könnyen olvasható és viola-tintával írt szótöredékek voltak rajta olvashatók:

üdvözöl
ged

fivé

Izi

A talált papiros valószínűleg egy levél vége és a kiegészített szavak ezek: „üdvözöl Téged fivéred Izidor.”

A helyet, hol a papirost találtam, egy kis fészőlőppel jelöltem meg. Aztán megkérdeztem a községi előljárótól, kinek van a lakosok közül egy más vidéken lakó Izidor nevű fivére. Gondolatban házról-házra jártunk a községben, de az előljáró senkit sem tudott megnevezni, kinek a fent említett nevű fivére volna. Kérdeztem, hogy talán a másik községben találjuk az illetőt. Alig mondtam ezt ki, homlokára ütött az előljáró és nagyot kiáltott: „Istenem, Istenem, úgy van! Ott lakik a kövágó, Z. Ferencz, kinek egy fiúve Amerikában van és azt Izidor-nak hívják. H. községbe siettünk. Ott a postamestert megkérdeztem, hogy kapott-e Z. fivérétől Amerikából levelet. A postamester igenlően válaszolt és azt mondta, hogy az utolsó levél körülbelül nyolc nap előtt jöhött. Ő ezt egész biztosan tudja, mert Amerikából levelek ritkán érkeznek a községbe, azért jobban feltűnnek, mint mások. Különben egész pontosan is megmondhatom, mikor érkezett az utolsó levél, mert elkértem Z.-től a bélyegeket, mire ő az egész horitékot ide ajándékozta. Kértem a postamestert, mutassa meg a horitékot. El-

hozta azt és én összehasonlítottam a ezimzést az általam talált irással. A ténta és az irás tökéletesen azonosok voltak.

A horitékot magamhoz véve, a községi előljáróhoz mentem és azután vele, meg az előljárásági taggal a kötörböz siettünk. Észrevétlenül közeledtünk a kötörböz. Midőn az ajtót kinyitottuk és a kötörböz megpillantott bennünket, haláláspadt lett és annyira reszketett, hogy még arra a kérdésemre sem tudott felelni, ő e Z. kötörböz.

Szentül meg voltam győződve, hogy a gyilkos áll előttem.

Kérdeztem most Z.-től, hogy kapott-e fivérétől levelet. E kérdésem látszólag megnyugtatta és igennel felelt. Felhívásomra, hogy adja ki a levelet, néhány percig kotorászott az asztalfiókban és előhozta azután az irást. A vége hiányzott... Z. azt mondta, a papirost fidi-busznak használta el, pipájának meggyújtására.

Bebizonyítottam szavainak valótlanosságát, kifejezést adtam nagy gyanumnak, hogy ő ölte meg H. erdészt és feleméltettem, hogy tegyen vallomást.

Midőn Z. rettenetes vádat hallotta, elbagyta ereje és ezen szavakkal: „Hát igazán meghalt? Uram, bocsáss meg, ha tudsz, egy padra rogyott. Felüdítettem; midőn magához tért, bevallotta, hogy vadorzáson váratlanul tetten érte az erdész a félelmében, hogy az erdész elfogja és a batóságnak kiszolgáltatja, ezélba vette és rálőtt. Ezután hazasietett.

Felzúgításomra Z. azonnal kiadta a fegyvert. Az ezután foganatosított házkutatás még sok orvvadászati eszközt hozott napfényre.

Z. le lett tartóztatva. Midőn vele M.-be jutottam, hol a bíróság még hivatalos órákat tartott, jelentésem figyelmet és osztatlan elismerést aratott.

Örmesteremnek és bajtársaimnak csak most tűnt fel, hogy néhány óraig nem láttak. Sikerem által, mely különben nekik is örömet szerzett, tekintélyre tettem szert és jövőm biztosítva lett.

Visszaemlékezés az 1831-iki kholerára.

A még mindig lappangó koleraveszedelom réme többször felidézte az 1831-iki járványemlékét. Erről az országpusztító rémről érdekes följegyzésekre akadunk egy akkor élt krónikás írásában, melyekből átveszszük a következőket:

1831-ben még csak két magyar hírlapot olvasott a magyar közönség. Az egyik volt: „Haza és Külföldi Tudósítások”, Pesten, kiadta és szerkeszté Kulcsár István 6—7(0) előfizető számára. A másik: „Magyar Kurir”,

BUTOR

kétségkívül v. részletfizetésre legintányosabb áron
EHRENTREU ÉS FUCHS TESTVÉREKNÉL
BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRÚT 8. SZ.
Képes árjegyzék ingyen. : : Telefon 88—59.

BUTOR

A pankotai cigány-iskola. Kézimunka-óra.

Bécsben, kiadta Márton József 3—400 többnyire utóízeltő számára, kik azután a «Jelenkor» megjelentével pár év múlva elpárologván, a bécsi magyar ujság is megszűnt. E két ujságból olvastuk — a kik olvastuk — az akkor dúló lengyel-orosz háboru birei közt, hogy az orosz birodalomban egy új fajta pestis — a kolera dühöng, mely Indiában keletkezve, onnan Perzsiába, majd az oroszokhoz átcsapva, az ország helsejéből a katonák magokkal a Visztulához hozták, s egyaránt pusztít a két badakozó fél táborában. A közfigyelmet azonban a háború vévén főleg igénybe, a koleráról majdnem megfeledkeztünk, midőn június elején halljuk, hogy a kolera már Galicziában, — a hó végén pedig, hogy már a Galicziával határos magyar megyékben szedi áldozatait. Julius első napjaiban a közép- és főiskolákból országágerzte széthocsáták a tanulóifjúságot.

Debreczenből baha felé Tolnamegyébe menekülőben, a Dunát Tolnában és Feberben már fegyveres örökkel elzárva találtam. Egyedül Budapest bajóhidján volt még szabad a közlekedés. Pestre késő este jutottam be szerencsésen egy földött kocsin. Szerencsésen mondom, mert a sorompónál csak a közel falubeli kocsis útlevelét nézték, s ha az enyimet is olvasták volna, mely Szolnokon július 7-én láttamoztatott, a hol már akkor kolera-eset fordult elő, engem, mint kolera-gyanúsát a veszteglőbe zárnak a sok vándor mesterlegény és fuvaros közé, kiket aztán néhány nap múlva az egyetemi ifjuság lázadásu szabadtított ki. A hir napról-napra, sőt az emberek összejöveteleiben a piaczkokon, órától-óra ra növelte iszonyu nagyságra a kolera fogalmát; a félelem és rettegésben általános lett a bódulat. A merre jártam, minden háznál erős klórmészszag ütő meg az oromat, mely csodaszert a budai helytartótanács a kolera ördögének elűzésére, mint határozat ajánlotta. Minden elővigyázat, zárvonat és klórmész daczára, két hó alatt, míg a járvány tartott, hazánkban a kolera több mint 200,000 embert söp-

rött el. Az 1831 ótai többi kolera-évek 1836, 1849, 1856, 1866 és 1872 közel egy millióval fogyaszták hazánk lakosai számát.

Kulesár István birlapjait a rémes járvány alatt átszurkálva, fenyőmaggal megfűstölve kaptuk, mint még az ötvenes évek elején a török birodalomból, Belgrádból is, a levelek átlýnkgatva, megfűstölve jutottak át az osztrák-magyar határra. A lapokból olvastuk a lengyel-orosz háború s a kolera emberirtásait. Olvastuk, részint birből hallottuk a járvány számos áldozatait, jelesen, hogy az orosz főhadvezér Diebics, Magyarország éresek-primása Rudnai Sándor, a pápai reformált főiskola ujjáteremtője Márton István, a magyar irodalom dicső előharczosa és martirja: Kazinczy Ferencz is a sok ezer közi, a járválynak áldozatul estek. Egy Diebicset az orosz császár, éresek-primást a magyar király hatalomszava állíthat elő: de egy Márton Istvánt, egy Kazinczy Ferenczet, csakis a korszellem és az ifju nemzeti életerő teremthet új alakban. Teremtett is, mert nyomukban, kiket őik jövendőlték, sereggestül tódulnak az iszóniak. Kazinczy Ferencz bamvainak az ekkor elmaradt végtiasztéletét, az ő születése százados évfordultával, 1859 végnapján adá meg a bálás utókor, midőn különösen Abauj és Zemplén megye urai, hölgyei, az elhunytak sírját megkoszorúzták és a sírhalom szögleteire négy cserfát ültetének. Az öreg Kálniczki ref. lelkész pedig a sír fölött így imádkozék: «Hálát adok neked uram, isten! hogy a te öreg szolgádnak megérni engedéd e napot, hogy a kit én tizennyolcz év előtt csak harmadmagammal kísértem e sírhoz, most, ezen azóta elhagyott sírt az ország minden részéből egybesereglett urak és hölgyek, az elhunyt érdemeinek megannyi tisztelői, jöttek megkoszorúzni.»

Az 1831-iki kolerának már a bire is rettentő volt, de rettentőbbé tették az intézkedések, melyekkel különösen Zemplén megye rendei az iszonyu vendég elfogadására készültek.

Minden tíz-tizenöt falut egy kolerabiztos felügyelet alá, minden faluban külön kolera-kórházzal, külön temetőt rendeltek, a vizsmutot és klórmeszet mindenfelé nagyban osztogatták. A nép közt az a hír terjedt el, hogy az urak a május 3-iki tisztújító gyűlésekben elhatározták, hogy ama szereknek a kutakba szórása által megmérgezik a népet, s hogy ebben a zsidók is egy kézre játszanak az urakkal. A kutak megmérgezése — mint mondák — egy kassai gyógyszerésznek ama vigyázatlan nyilatkozatából terjedt volna rémhírré: hogy ha a nép a vizsmutot nem akarja, mint kolera elleni szert bevenni, ezt kutakba kell hinteni! Julius közepette kezdett a kolera nagyobb mérvben terjedni, augusztus elején pedig magas fokát elérni, s midőn az új nyavalya a nagyobb számú népből természetesen nagyobb mértékben bordaná el áldozatait, mint a kisebb számú urak és zsidókból, a nép mérgezési gyanúja még nagyobb fokra bágott, s erőszakos tettekben tört ki. Terebes vidékének ezoták-tót falvai összejöttek tanácskozni, s elhatározták az urakat és zsidókat, mint kűtmérgezőket, kiirtani. Egyik faluban elfogták Lőrinczfű biztost, s kényszerítették, hogy egye meg azt a klórmeszet, melyet zacskóba kötve a nyakában bord, Mentegetőzik, hogy az óvszer, s nem ennyivaló. Azután a kutyával és macskával kenyérből etetvén meg a klórmeszet, midőn ettől megdöglöttek volna, ütötték, verték a biztost: vallja ki, hogy őt az urak felfogadták a nép megmérgezésére, s bár az ütések alatt is tagadta, ráfogták, hogy kivallotta, a mint-hogy néhány zsidóval kinzások közt csakugyan elismertették a mérgezést.

Augusztus 3-dikán kora reggel Terebesen az urasági kastély előtt kétezer helybeli és vidéki fegyveres pór nagy zajt üt. Ábrabám huszárfőhadnagy, ki szerencsére tudott a nép nyelvére s a helységben tizedmagával szállásolt, kérdi tőlük: mit akarnak? «Megölni a méregkeverő urakat és zsidókat!» volt az általános riadás. «Azt ne tegyétek — mondja erélyesen a főhadnagy — ha bűnösök, a felsőbbség majd törvényt lát felettük, hanem a gyanusokat hozzátok az én felügyeletem alá.» A pórok józanabbjai helyeselték a főhadnagy tanácsát, hanem a dühös nép neki robant a uradalmi tiszteknek és zsidóknak s valamenynyit kegyetlenül összeverve, egy szűk pinczébe zárták, honnan őket a főhadnagy a kastélyba, tágasabb, biztosabb szobába helyezte el, a kastély asszonyát pedig: gróf Szapáryné, katonái által bátorosabb helyre kísértette; egyzersmind irt Kassára, hogy tekintse a körülmények veszélyességét, a badparancsnokság minél nagyobb számú katonaság küldéséről gondoskodjék. Ezt sürgette az alispán is, szintén Kassáról és Galiciából. Míg azonban ez megérkeznek, a pórnép nekirobant az úri lakoknak, összetört, kirabolt mindent, elvitte a pénzt, drágaságot, megitta a pinczék borait, kiabálva: «Itt a kurucz háború! halál az urakra, zsidókra!»

Ábrabám főhadnagy kevesed magával, mert kilencz legényéből is kettő kolerában szenvedett, annyi ezer népnek ellent nem állhatván, leleménye által mégis sok életet megmentett; mert híre futamodván, hogy a katonaság is a nép részén van, a falukról az urakat, zsidókat, noba kegyetlenül elkinozva, Terebesre hordták, hogy majd ott, a bűnösök fölött törvényt lássanak. Azonban a parasztok folyvást garázdálkodak, raboltak, gyilkoltak, míg a közbefjött katonaság véget nem vetett dühöngéseiknek. Többi között Varanón gróf Forgáchné kastélyára törtek, a tisztas öreg asszonyt megverték, s kincsei kiadására kényszerítették. Egy pimasz a grófné ojját el akarta vágni, hogy gyűrűjét magáévé tegye, a

grófné azonban maga huzta le azt, s átadta a zsevének. Csákyón báró Meskónét rabolták ki, s vejét agyonverték. Gróf Forgáchnét és báró Meskónét a további bántalmazásoktól egy Brányi nevű huszár-kadét és egy közbefjött menték meg, kik az úrhölgyeket megtámadó pórok közül többeket levágtak, vagy lelőttek. Zamutón Klobusiczky kir. tanácsost támadták meg, ki ugyan bü jobbagyai segélyével Terebesre menekült, de tisztartóját agyonverték s ügyvédét: Hunyort majdnem halálra kinozták. A szomszéd falusiak egy kóbor szuhanczot fogtak meg, mint kűtmérgezőt. Kikeresett kinzások közt vallatták: kik fogadták fel a kutak mérgezésére? A szerencsétlen minden vidéki urat, kit ösmert, büntetésének vallott, köztük Hunyort is. A parasztok épen akkor két levelet fogtak el, mindegyiket Hunyornak szólót; egyiket egy pap irta, hogy küldjön neki kolera-orvosságot, másikat az atya Terebesről, melyben fiát az ottani körülményekről értesítette. A két latin levelet egy öreg molnár, ki pedig olvasni sem tudott, magyarázta meg a parasztoknak, mintha a levélírók azt beszélnék ki, mit az imént megkinozott szuhancz vallott vala, s ugyanazokat az urakat, mint mérgezőket, népirtókat nevezte meg. A megkinozott Hunyorról a pórok megakarták ásatni a saját sírját, midőn az épen jókor megérkezett katonaság őt a bizonyos haláltól megmenté. Kozma Ferenczet egy csapat pór saját házában támadta meg. A megtámadott azonban nem ijedt meg, puskát fogott, s az első, a ki verte mellét: «ide löj, ba van bátoroságod!» lelőtte, mire a pórok tova kotródtak, de Kozma is lóra kapott, és elszáguldott, hogy veszélyben forgó személyének és házának segélyt hozzon. A parasztok visszajöttek, s Kozmánét bántalmazni kezdték, midőn egyik felkiált: «Eh, mit bántjátok azt az asszonyt! jerünk a pinczébe, igyunk egyet!» Míg ezek magokat holtrészegre leítették: Kozma is megjött a segélykísérettel.

Legborzasztóbban dult a porság dühe Mernyéken. Itt a méregkeverőnek hitt Szulyovszky uri házat vette körül nagy sokaság. A házban voltak többi közt Reviczky szolgabíró és Tercsászky esküdt. Szulyovszky két rablót, kik erővel törtek be a házba, keresztül lött, mire a megijedt tömeg kissé táuglt; azután az istállóba akarván menni, hogy lóra kapjon, itt egy Hamza nevű ember, ki Szulyovszkynak sok javával élt, utját állja. Szulyovszky térden kéri: kegyelmezzen neki, mire az így felel: «Most én nem vagyok Hamza, hanem kurucz!» Ezzel elragadván az úr puskáját, vele agyonveri. Azután a pórok berohantak a kastélyba, ott agyonverték a szolgabíró Reviczkyt, a kasznárt, jegyzőt, ezek nejét, Szulyovszky gyönyörű serdülő leányát, a helybeli lutheránus papot, összesen kilencz egyént, kiket aztán a kolera gödörbe dobtak. A szobalány az ágy alá bujva lőn tanuja az irtózatok gyilkolásoknak, de egy pór észrevette, kihuzta innen s már-már agyon akarták verni, de a lány könyörgött, hogy: «Én is szegény paraszt ember gyermeke vagyok, és sokszor adtam kendnek pálinkát, — miért is aztán kegyelmet kapott. Tercsászky esküdt úgy, a mint reggel az ágyból kiugrott, meztelb, köcsösvü puskával kezében, a kertbe, onnan a szabadba menekült, s bár üldözőbe vették, puskáját üldözőire irányozván, őket távol tartotta; majd pedig egy jó embertől paraszt szűrt, kalapot kölcsönözvén, magát azok közt katonának adta ki, s mint ilyet engedte magát bekisértetni Eperjesre, hol s épen gyűlésezett tisztikarnak és táblabíráknak elmondá a zempléni eseményeket. Hamza száz forint jutalmat tűzött ki a Tercsászky fejére.

Butyán Viczmándy főbíró sokáig kutatta a fellázadt porság, s miután megtudták, hogy a ház padlásán rej-

tözik, éjjel rá akarták gyújtani a bázat. Erre a főbíró önkényt közéjük megy, midőn egy ember leüti, de a másik betakarja szürével és ütni nem engedi, mások föl akarják akasztani, de a szemeszed faluból jövő parasztok tanácsát elfogadván, más elfogott urakkal és zsidókkal elítélés végett Terebesre kísérik. Az itt tanyázó katonaságnak értésére esvén: miféle kisérlet tanyázik a kertek alatt, a hatvan főből álló parasztcsoportot ugyanannyi katona birtelen bekeríti. A parasztok menekülni akarnak, egyik a vezénylő tisztnek neki vág botjával, míg ez a vakmerőt kardjával levágja, a katonaság pedig (többszörre előző évbeli zempleni ujoncz) a parasztokra tüzet ad: tizenegy azonnal el is esik, többen sebet kapnak, s a kik elfuthattak, hirül vitték a lázadó társaknak, hogy mi veszély vár rájuk.

Zempléneken kívül Abaujban és Gömörben is történtek itt-ott lázongások, ezeket hamar elfojtották. Komolyabb volt az eset Szepesben, Kluknón, hol a khlórmeszet viró tiszti ügyészt, ha idején meg nem ugrik, agyonverik, sőt az ott örökös albadnagy Mibákovicsot, mintbogy a káplár a néppel tartott, agyon is verték. Gróf Csáky Károly főispán, midőn hazulról, Mindszentről Szepesváralján keresztül Lőcsére lovagolna, a vásáros nép közül egy csizmadia rákiált: «Ahol megy a főméregkeverő, üssétek!» Egy paraszt le is ütötte a gróft lováról, s midőn a többi is ütni akarná, egy becsületes ember ráfeküdt a földön elterült úrra, s fennen kiabálta: «Ha vétkez a gróf, nyomozzuk ki, azután büntessük!» A nép ezt belybehagyván, a gróft a maga házához vezette, s onnan titkon éjjel álruhában Lőcsére segíté be. Szepesben egy pár helyen a papokat és uradalmi tiszteket verték egyon. Sáros megyében Nagyvitézre egy szepes-kluknói ember vitte át a lázadás gyújtó anyagát, holott az urakat és a zsidókat a pórság azonnal őrizet alá vette. Az alispán annak bírere katonasággal és felkelő nemességgel a falut éjnek idején meglepi, a foglyokat megszabadítja, a kluknói izgatót fölakasztja s a szándékát tovább terjedésének elejét veszi.

Nagy volt a tudatlan, neveletlen tömegnek lázadási büne, de nagy lón a büntetés is, mely azt követte. Bárá Eötvös Ignác, teljhatalommal kiküldött királyi biztos százötven embert akasztatott föl. A fölázítók mind halálig dacosan tarták magukat. Mások azt kiabálták rokonainknak és nejeiknek, hogy gyermekeiket jól neveltesék, nehogy hasonló sorsa jussanak. Egy kelecsényi nemes ember a nejével együtt került akasztófára. Ez az asszony azt kiabálta a fölzendült népnek, hogy ezután ő lesz földesasszonya Kelecsénynek, robotot, dézsmát elenged; azután Illosvai uri háza kirablására vezette a tömeget. A szegény férj eleget mentegetődzött a kir. biztos (egykori tanuló társa) előtt, hogy neje volt a főbűnös és őt akaratlanul magával ragadta. A kir. biztos kedélyesen, de határozottan azral biztatta: «amice carissime, cras pendebis!» Az akasztott hullákat a rokonok mindig elátták tiszta ruhákkal.

A zemplén-szepesi pörlázadás híre bejárta Európa minden ujságát, s ezek útján átkelt Amerikába is. Bölöni Farkasnak ott jártában jutottak az események tudomására. Majdnem mindegyik amerikai lap rémbire végén ez az intés állt: «igy tesz a rabszolga, ha pillanatra lánczait leráznia sikerül!»

E lecke egyébiránt maguknak a rabszolga-tartó amerikaiaknak is szólhatott.

Ez eseményeknek a bekövetkezett országgyűlésre s az úrbéri ügyek tárgyalására nem csekély befolyása volt.

KÉPEINKHEZ.

A pankotai cigányiskola.

Annyi sok rosszat rákentek már a szegény cigányokra s annyira a kultúra ellenségeinek állítottak őket, hogy szinte ketesnek látszik az olvasó előtt, hogy valahol cigányiskola is volna, vagy ba már iskola van is, cigánypurdékból állana ott a mester hallgatósága. Pedig úgy van. Az aradmegyei Pankota község ugyanis egy külön iskolát rendezett be az ottani cigánycsaládok purdéli számára és a legcsodálatosabb a dologban az, hogy ez az intézmény kitűnően bevált. E vándornép megtelepítése és használhatóvá tételére annyi kisérlet meddőnek bizonyult s hajótörést szenvedett az átörökölt tulajdonságok makacsságán és ime elég ránézni a jelen számunkban közölt képekre, hogy meglássuk, mily mobón szívják magukba a kis rajkok a tanító ajkáról áradó tudományt és mily gyönyörűséggel iparkodnak a leányok utánozni a kézimunka-tanítónő által készített himzéseket és egyéb szép holmikát. Máskülönbön olyan internátusféle ez az iskola, a mennyiben a gyerekeknek nemcsak szellemi, hanem testi táplálékáról és ruházatról is gondoskodik. Reggelit és ebédet az iskolában kapnak a nebulók s talán épen ez az a kapocs, a mely az iskolához köti őket. Mert, ha megkérdezik, hogy miért szeretik az iskolát, rendszeren azt felelik: «mert ott jó ebédet adnak», mások pedig azt: «mert jó meleg csizmát kapok karácsonyra!» És bizony szűkeg van ott ruházatra is. Mert némelyik család így el van látva ruházattal, mint az Argirus királyfi veszekedő ördögei, hogy háromnak-négynek van egy pár bocskora, illetve csizmája és kabátja és egynek közülök nincs más dolga, mint az iskolába járó többi testvérek részére reggel viseza és este oda hordani azt, nehogy decorum-ellenes módon jelenjenek meg a jövő eme tudósai a nagy nyilvánosság előtt.

Az iskola kulturaterjesztő feladata kiterjed a felnőttekre is, mert a tanító ezek számára felolvasásokat tart, tanítja őket zenére, írásra és olvasásra. Még ugyan sok kívánni való van az eredmény körül, de már maga az is elismerést érdemel, hogy eme félig vad faj még vadabb gyermekeit az iskolába való járásra rá tudták szoktatni.

HIREK

Adományok. A csendőrségi internátus javára ujabban a következő adományok folytak be: Krausz Antal százados, Lőcsé 15, a kovásznai örs által november 5-én az internátus javára rendezett táncmulatság tiszta jövedelme 50, a sepsi-bükszádi örs legénysége: Székely András örmester 2, Sztojka Simon csendőr ez. örsvezető 2, Csifó József csendőr ez. örsvezető 2, Tordai Ágoston 2 és Orbán Romulusz csendőr 1, összesen 9 korona az eddigi gyűjtés 14,370 korona 67 fillért eredményezett.

Késelés. A krassó szörénymegyei Glimbokán november 12-én Bisztrián Miklós ottani lakos, miközben Kosztin Vazul és Gombos Lajos csendőrökből állott, obrezsai örsbeli járőr által, felbivás folytán a körjegyzői hivatalba elővezettetett, az elővezetést fogantatosított járőrnek ellenszegült és Gombos csendőr hal kezét 12-14 napi gyógytartamot igénylő módon megszurta. A szurás után Bisztrián a netáni csoportosulás elkerü-

Kérjen egy példányt a **«MŰPARI CZIKKEK ELLENŐRE»** című könyvet ingyen Lőrincz M. és Társa cégtől, Kecskemét. Sok pénzt takarít meg vele!!

lése végett a közelben levő községházába kísértetett, hol a még mindig kezében tartott nyitott zsebkését a járőr többbizbeni felhívására nemcsak letenni vonakodott, hanem azzal a járőrt veszélyesen fenyegette is. Bisztrian megfélemezésére Kesztyű csendőr ellene egy szuronydöfést intézett és azt bal felsőcizmóján megszurva, súlyosan megsebesítette. Bisztrian megszuratása után a járőr által orvoshoz szállított és sebének bekötése után tényvázlattal a karánsebesi kir. ügyészségnek átadott.

Egy csendőr cz. őrsvezető meglövetése. A pozsonymegyei Bős községben Ivánkó Ferenc ottani őrsbeli csendőr cz. őrsvezető, november 14-én éjjel 1/21 órakor a hajóállomáson teljesített ügyeleti szolgálat alkalmával egy ismeretlen egyént tettenért, ki egy ietállóba akart betörni. Az ismeretlen betörő a feléje közeledő őrsvezetőt észrevéve, arra forgópisztolyból egy lövést tett. A lövés az őrsvezetőt bal tenyéren találva, könnyen megsebesítette. A lövés után elmenekült ismeretlen betörő után Ivánkó őrsvezető két ismeretlen eredményű lövést intézett.

Támadás. Király István tótváradi őrsbeli próbacsendőrt november 13-án, este 1/47 órakor, szolgálaton kívül, Herga Józsa tótkomlói lakos, pusztá kézzel megtámadta. Király próbacsendőr a támadó ellen kardot használt és azt könnyen megsebesítette.

Megzavart lakodalom. Becse György jómódu földműves a szilágymegyei Nagygoroszlón, november 17-én lakodalomát tartván, arra az ottani őrs legénységét is meghívta. Az őrs legénysége a meghívást elfogadva, a lakodalmon az őrsparancsnokkal együtt megjelent. A lakodalmi vacsorát tánc követte, a melyben a csendőrök is résztvettek. Éjjeli 1/411 órakor Réti Flórián csendőr éppen Daróczy György nagygoroszlói lakos nevével táncolt, midőn annak férje a táncolók közé vagyülve, nejét haza hívta. Daróczy, azon kijelentéssel, hogy a konyhán még segídeznie kell, nem ment haza, hanem Réti csendőrrel tovább táncolt. Daróczy a neje kijelentése után a lakodalmas házból egyedül távozott, de az udvarról visszatérve, nyitott zsebkésével a még mindig Réti csendőrrel táncolt nejét jobb cizmában, Réti csendőrt pedig hasba szurta, majd menekü-

lése közben Bugyi cz. őrsvezetőt is jobb cizmáján szurva két előbbi súlyosan, utóbbi pedig könnyen megsebesítette. A nyilván féltékenységből késelő Daróczy elfogva, a zsidói kir. járásbírósnak átadott.

Kérelem. Lukács Elek Szalacs községben állomásozó csendőr cz. őrsvezető kéri a folyó évi szeptember 13-án délelőtti két órakor, a Vitális üldözésére Mezőkeresztesről kiindult második számú járőrnek őrsvezetői rendfokozatot viselt vezetőjét és azon többi tagjait, kik vele együtt a kiindulási ponttól azon úrokig haladtak, a melybe ő beleesett a a honnan öt bajtársai a közelben szántott földműveléssel befogatva a hiharbőszörményi erdőig szállították, hogy címüket egy reit nézve igen fontos ügyben vele közöljék.

Szerkesztői üzenetek.

D. L. cz. őrsv. Ha a postamester úgy kívánja, igen.

J. F. 1. Igényről szó sem lehet. Ha megérdemli, előléptetik akkor is, ha meg is szakította szolgálati idejét. 2. Elfogyott.

P. M. 100. 1. Nem. 2. Nem. 3. Előreláthatólag igen, mert a tényleges szolgálatban álló csendőrnek mindennemű kérvényt szolgálati uton kell benyújtania.

Huuzár 26. A csendőr szabadja nem foglalható le. Többi kérdéses tárgyaltan.

Törökü. Az ezme nagyon dicsőretre méltó. Ernyedetlen szorgalommal és kitartással 4 év alatt ezölt órhet. Már nagyon sok csendőr altiszt tette le magánuton a négy polgári osztályból a vizsgát. Legszívesebben, ha egy ilyen iskola igazgatójához fordul, az minden esetre megadja a szakzerű felvilágosítást.

Nős csendőr. A szalmazsákok utántöltése az őrs gazdasági általányától eszközöndő. Az ágynemű tisztántartása a nős által eszközöndő abból a havi 1 kor. általányából, a melyet minden hó 1-én kézhez vesz.

27. Mateocz. Ez a helye és nem neve a cégnek.

777. Ha csendőr vezet ideiglonosan az őrsöt természetesen ő. Hogy is kérdezhet ilyet? Annyit jelent, hogy az illető csendőrnek nincs ezredtulajdonosa; vakat = tíres. Forduljon közvetlen illetékos helyre.

K. J. Franklin-Társulat Budapest IV., Egyetem utca 4. Érdeklődő. Kérlelő még korai. Esetleg a jövő évben. Kérletek még nincsenek.

Sós gyógyfürdő. Igen.

P. Zs. 6273/eln. - 901. sz. honv. min. r.

107. sz. Őrs. A minősítés alapján. Jelenleg annyian vannak, hogy még szerencséről beszélhet, ha 12 év alatt bejut. Időhöz azonban kötvő nincs.

Gy. I. Még olintőzés alatt áll.

Csusz, köszvény, reuma, ideges fejfájás, tüdő, idegbesz, mindennemű esonthatalmak ellen kitűnő hatásnak bír. zonyult azor

AZ ERŐSÍTETT
CAPCINE (PAPRIKA) KENŐCS

Használja mind hálsirato k bizonyítja, hogy mily kitűnő hatás van. Valódi csak nálam kapható. Orvokdjant sít ny után zolokból. Kís tégely 1 K, nagy tégely 2 K.

Az ár és 45 f. postaköltség beklldése után vagy után-
:: vétel küldve ::

Szenthe Lajos gyógyszer.

Budapesti, Damjanich-utca 2.

MOSKOVITS

anatomiai czipő- és csizmagyár részv.-társ.

M. kir. csendőrség, boszniai csendőrség, cs. és kir. közűshadsereg szerződ szállítói

Budapest, Rákóczi-út 6. sz.

Nagyvárad

Ajánlja elsőrendű chevro- és boxbőrből készített különlegességeinek szerződéses árban, részletfizetési kedvezmény melletti szállítását. :: :: ::

Kívánatra árjegyzéket bérmentve küldünk

HIVATALOS RÉSZ.

Katonai motoros léghajók

kikötésénél követendő és a cs. és kir. közös hadügyminiszter úr által megállapított szabályok.

A m. kir. belügyminiszter 1910. évi 122,825. számú általános rendelete. Az I. számú katonai motoros léghajó (Parceval-typus) használatba vétele folytán a cs. és kir. közös hadügyminiszter úr azon lehetőségéből kiindulva, hogy a kedvezőtlen időjárás következtében a léghajó kikötése igen könnyen nem a szándékos, hanem más, előre meg nem jelölhető helyen történhetik, a cs. és kir. hadtestparancsnokságokhoz intézett rendeletében a kikötést és segélynyújtást illetőleg a következőket állapította meg:

A kikötések helyeül, történjék az akár szándékosan, akár szükségből, a lehetőség szerint első sorban a katonai gyakorlóterek vagy legelők, erdőtisztítások, szántóföldek választandók. A léghajó robbanékony voltára való tekintettel minden veszély kikerülése vegett a kikötésnél minden nyitott láng, égő szivar stb. feltétlenül távol tartandó.

A kikötésnél segédkező katonai legénység feladata a léghajóról lelógó köteleket megfogva a léghajó parancsnokának utasítására a léghajót a földre huzni.

A kikötés alkalmával a léghajó parancsnoka a segédkező katonai csapat parancsnokának jelentést tartozik tenni, hogy a kikötés mi okból történt s a léghajó leborgonyozandó-e vagy továbbutazás czéloztatik-e?

A leszállásnál való segédkezésre, valamint a léghajó őrzésére a szükséges katonai legénység tiszt vezénylete alatt feltétlenül minden esetben rendelkezésre bocsátandó.

Ha a kikötésnek katonai székhelytől távolabb helyen kell történnie, a léghajó parancsnokának segélynyújtás iránt távirati vagy más uton előterjesztett kérelme feltétlenül és a leggyorsabbban teljesítendő.

Ha a katonai motoros léghajó kikötni szándékozik, köteles ebbeli szándéka jelzésétől csónakja alatt nappal háromszögletű piros zászlót kitűzni, éjjel pedig ugyancsak a csónak alatt fehér fényt lobogtatni.

Szükség, illetőleg veszély esetében úgy a szárazföld, mint a tenger felett köteles a motoros léghajó lehetőség szerint nappal csónakja alatt egy háromszögletű piros zászlót és két egymás feletti fekete golyót kitűzni, éjjel pedig ugyancsak a csónak alatt fehér fényt lobogtatni.

A motoros léghajónak jogában áll úgy nappal, mint éjjel hangok útján jeleket adni. (Sip, kürt stb.)

Szabad, tehát nem kormányozható léghajó, szükség, illetőleg veszély esetében a hangjeleken kívül, köteles a léghajó kosara alatt nappal háromszögletű piros zászlót kitűzni, éjjel pedig fehér fényt lobogtatni.

Midőn a fentiekről tudomásvétel céljából értesitem,

együttal felhivom, hogy miután a cs. és kir. közös hadügyminiszter úr által megállapított ezen rendelkezések már életbe vannak léptetve, ezeket a törvényhatóság területén a legkiterjedtebb módon tegye közhírré.

Miután pedig megtörténhetik, hogy a katonai léghajó kikötésénél katonai segédlet nem áll rendelkezésre, esetleges szerencsétlenség elkerülése céljából ily esetben a leszállásnál szükséges segélynyújtást a közigazgatási hatóságok kötelezettségévé teszem.

Különös figyelem fordítandó arra, hogy a cs. és kir. közös belügyminiszter úr által a léghajó robbanékony voltára való tekintettel jelzett óvrendszabályok a polgári hatóságok által is szigoruan betartassanak, miért is úgy ezek, mint ezenfelül a különféle jelzések a lakoságnak a legelterjedtebb módon tudomására hozassanak, hogy minden esetleges szerencsétlenség elkerülhető és a kért segély minden késedelem nélkül feltétlenül nyújtható legyen.

Órsáthelyezés.

A m. kir. I. számú csendőrkerület tordai szárnyának várfalvai őrsé 1910 november 3-án Borévbe helyeztetett át.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Okirattal megdícsértettek:

A magyar szent korona országaihoz tartozó csendőrség felügyelője által:

Záray Ödön, csikszentesimoni Endres Antal, Szőke Béla, felsőöbri Csereasznyés Emil, petrovinai Pekri József századosok, muzsaji és vittnyédi Vittnyédy József, Harsányi Barna főhadnagyok, Vincze Albert és Hódossy Károly hadnagyok, valamennyien a VII. számú csendőrkerület állományában, a folyó évben lezajlott országgyűlési képviselőválasztási mozgalmak ideje alatt kifejtett buzgó és eredményes tevékenységükért.

Cséfay Géza, V. számú csendőrkerületbeli járásörzmeister, 15 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett eredményes tevékenysége, alirndeljeinek helyes vezetése és példás magatartásáért.

Menczel János, II. számú csendőrkerületbeli törzserzmeister, 17 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt, különböző alkalmaztatásában kifejtett buzgó és eredményes tevékenységéért.

Nyilvánosan megdícsértett:

A m. kir. VIII. sz. csendőrkerületi parancsnokság által: Jock Mihály őrsvezető, a Gomoly Nyisztor talácai lakos sérelmére, 1909 október 6-án elkövetett rablás tetteleinek szakaszterien vezetett, hosszas és kitartó nyomozás után történt kiderítése és elfogásáért.

Előléptettek:

A m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:

1910. évi november hó 1-ével:

Tóth György és Gombolai János czimzetes őrsvezetők őrsvezetőké; továbbá

az 5 évi csendőrségi szolgálat betöltése után:

a m. kir. I. sz. csendőrkerület állományában:

1910. évi november hó 6-ával:

Hajdu Ferencz, Portik József, Opris József, Lengyel Sándor, Czirják János, Murcsán György, Karácsoni Mihály, Márton Pál, Nagy Sándor, Tóth Sándor, Jakab Lajos, Kád László, Kádár András, Gál János, Bakos József és Butyurka Sándor csendőrök, *csendőr ez. őrsvezetőké.*

Járőrvezetői jelvénynyel elláttattak:

A m. kir. I. számú csendőrkerület állományában:

Komsa József, Szekeres Ferencz, Székely G. Ferencz, Bede Lajos, Ősz András, Magyaros Ferencz, Szilágyi Lajos, Mezei Károly, Antal János, Kemény Simon, Róti Flórián, Mikle János, Berei Dénes, Földvári Leó, Virág István, Filep György, Emrich József és Petki Lajos csendőrök.

Házasságra léptek:

A m. kir. I. számú csendőrkerület állományában:

Tabár Antal ez. őrmester, Wasserer Rózával, 1910 november 5-én, Beszterczén.

A m. kir. III. sz. csendőrkerület állományában:

Losán Antal ez. őrsvezető, Fogel Rozáliával, 1910 október 4-én, Kossuthfalván.

Krajnyik József csendőr ez. őrsvezető, Duba Ilonával, 1910 október 6-án, Gyöngyösön.

A m. kir. VII. sz. csendőrkerület állományában:

Székely Sámuel csendőr ez. őrsvezető, Varga Ilonával, 1910 szeptember 11-én, Lemlénynben.

Csibi Ferencz ez. őrsvezető, özv. Benedek Istvánné, szül. Pál Annával, 1910 október 12-én, Gyergyószentmiklóson.

PÁLYÁZATOK.

Egy irtóki állás a nagykútai kir. járásbiróságnál. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Törvényszerű lakpénz. Négy középiskolai osztály. Magyar nyelv szóban és írásban. Telekkönyvi vizsga. Kérvények a postvidéki kir. törvényszék elnökéhez 1910. évi decz. 7-ig.

Egy irtóki állás a borosjenői kir. járásbiróságnál. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 320 korona. Négy középiskolai osztály. Magyar nyelv ismerete. Telekkönyvi vizsga. Kérvények az aradi királyi törvényszék elnökéhez 1910. évi december hó 11-ig.

Egy irtóki állás a marosvásárhelyi kir. járásbiróságnál. Fizetés 1400 korona. Lakpénz 640 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Hat havi próbaszolgálat. Telekkönyvi vizsga. Kérvények a marosvásárhelyi kir. törvényszék elnökéhez 1910 decz. 9-ig.

Egy hivataliszolgai állás a devcsari kir. adóhivatalnál. Fizetés pótlékkal 600 korona. Lakpénz 120 korona. Ruhailletmény 60 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a veszprémi pénzügyigazgatóságához 1910. évi nov. 21-ig.

Egy hivataliszolgai állás a palánkai kir. adóhivatalnál. Évi fizetés 600 korona. Természetboni lakás. Ruhailletmény 100 kor. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a zombori királyi pénzügyigazgatóságához 1910. évi decz. 20-ig.

Egy irtóki állás a mohácsi királyi járásbiróságnál. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 400 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Telekkönyvi vizsga. Kérvények a pécsi kir. törvényszék elnökéhez 1910. évi december hó 9-ig.

Villamos és gőzerőre berendezett gyár távolról nem képes ilesőn főm és jó hangszert szállítani, mint **REMÉNYI MIHÁLY**, a Ludovika Akadémia bézi hangszerkész-űje. Azért ne vásároljon semmiféle hangszert, legyen az hegedű, gordonka, cimbalom, harmonium, harmonika, fa-, rézfúvó-hangszer, húr, stb., míg **Reményi** legújabb képes árjegyzékét át nem olvasta, mely ingyen és bérmentve küldetik **Budapestről, Király-u. 58.** Külön költségvetés díjtalanul. Kivétel a világ minden részébe nagyban és kicsinyben. Az összes hangszerek javítása szakszerűen és ilesőn. — Minden hangszerről külön-külön árjegyzék kéréndő.

VÁRNAY és FIA = BUDAPEST, =
VI., Liszt Ferencz-tér 9.

könyvnyomda, könyv-, papir- és írószerek-kereskedes, a magyar kir.
— csendőrségi hivatalos nyomtatványok legnagyobb raktára. —

... Könyvek, levélpapírok, imakönyvek és írószerek dus választékban. ...

1911. évre szóló előjegyzési naptárainkat november hó 15-től kezdve a
beérkező rendelésekhez, felszámítás nélkül fogjuk mellékelni. :: ::